

AG 32 Arbetshygien och arbetsplatsutformning

2014-12-30
D-nr 2112/2014

Utsänt till:
Medlemmarna i AG 32

För kännedom:
-

Protokoll

nr 83

fört vid möte med AG 32 den 18 nov 2014 hos Arbetsmiljöverket i Stockholm.

Närvarande:

Bengt Sjögren, Institutet för miljömedicin, KI (ordf)
Mathias Lundin, Svetskommissionen (sekr)
Ann-Beth Antonsson, IVL Svenska Miljöinstitutet AB (fram till kl 12)
Gustaf Bäck, Arbetsmiljöverket
Björn Hammar, Teknikföretagen
Göran Lidén, Stockholms Universitet
Jouni Surakka, Arbetsmiljöverket
Göran Säwemark, ESAB AB (via telefon fram till kl 12)
Anders Wallerö, Sandvik Materials Technology

1. Godkännande av dagordningen

Ordförande hälsade alla välkomna. Presentationsrunda genomfördes.

Från Arbetsmiljöverket medverkade även Magnus Svartengren och Johan Montelius under förmiddagen och Gustaf Bäck hela dagen.

2. Föregående mötes protokoll (nr 81)

Protokollet genomgicks och godkändes med följande ändringar/noteringar.

Punkt 3:

Det heter blod-hjärnbarriären inget annat. Göran påpekade att det är tidigare känt att endast vissa transportörer kan ta mangan genom blod-hjärnbarriären. Fjärde stycket ska vara "... I litteraturen finns försök redovisade med Mn_3O_4 , manganetraoxid. Men allt mangan i svetsrök förekommer inte som manganetraoxid ...". Nionde stycket, andra meningen ska vara "Verkar som att inhalationsexponering för svetsröken är mer kopplat till mangantransportören (i blodplasma) citrat än till mangantransportören α_2 -makroglobelin". Göran noterade också att resultaten har presenterats vid American Industrial Hygiene Conference & Exhibition i Montreal 2013 och Inhaled Particles i Nottingham 2013.

Punkt 5, sista stycket: Stryker jämförelsen med 100 000 personår, samt stryker "förhållandevis osannolikt". Perspektivet är att om svetsare (ej specifikt rostfritt) har en överrisk på 1,44 att dö i lungcancer är svetsares risk ca 6 %, jämfört med den normala risken 4,2 % för män (Socialstyrelsen 2012), att dö i lungcancer.

3. Speciering av manganföreningar i svetsrök och svetsares blodplasma

Göran Lidén har tidigare i omgångar redovisat detta projekt för gruppen. Han sammanfattade kort. Projektet, som är avslutat, har studerat hur mangan förekommer i svetsröken och hur det transporteras i blodet. Man har utfört studier på ett antal tillsatsmaterial från Esab och Elga.

Det bildas primärpartiklar som materialkristaller inkapslade i ett kiselhölje (kiseldioxid) som påverkar lösligheten och hur det kan transporteras i blodet. Man har tittat på olika transportörer för att bedöma under vilka omständigheter det finns risk att mangan passerar blod-hjärnbarriären.

Baserat på resultaten inlämnades en ny ansökan, dels till Afa och dels till Forte (fd Fas), om ett fortsättningsprojekt. Detta är inriktat på att utföra prover för att mäta manganförekomst innanför blod-hjärnbarriären och kognitiva tester på försökspersoner, svetsare, för att följa upp effekterna av detta.

Projektet beviljades 3,9 Mkr av Forte och startar i vid årsskiftet. Man fick inte så mycket pengar som begärt så det blir endast en provningskombination, vilken i nuläget inte är bestämd.

Noterade att området inte är lika inflammerat i USA som det var för några år sedan, men det förekommer flera olika studier världen över, bland annat i Norge och Tyskland.

Göran planerar att presentera arbetet bl.a. under International Institute of Welding, IIW årsmöte i Helsingfors juli 2015.

4. Angående möjligt behov av pneumokockvaccin för svetsare

Bengt sammanfattade, se också föregående protokoll. Socialstyrelsen ska se över rekommendationerna för vaccination. Det finns en ökad risk för svetsare att få lunginflammation. Det är ökad dödlighet i lunginflammation för personer över 50 och för rökare. Risken kan minskas väsentligt med vaccination mot pneumokocker. Med skrivelsen i Läkartidningen etc hoppas Bengt att Socialstyrelsen till 2015 tar ställning till denna kunskap och att de skriver någonting.

Noterade att detta är Socialstyrelsens och inte Arbetsmiljöverkets bord eftersom svetsare i sitt arbete inte primärt exponeras för pneumokocker.

Frågan är om detta blir en kostnad för arbetsgivaren.

Noterar att det inte finns någon överrisk för hjärtinfarkt eller stroke med att vaccinera sig.

5. Svetsarätt

Gick igenom och följde upp förändringar som diskuterades föregående möte.

- Hänvisning till Bengts Kunskapssammanställning infördes på tre ställen.
- Information om vaccination mot pneumokocker infördes på två ställen.
- Korrigering av hänvisning till AFS för Hygieniska gränsvärden

Diskuterade informationen om Arbetsmiljöarbetet under rubriken "Rutiner som måste fungera". Beslutade att Ann-Beth gör ändringar som vi återkopplar till nästa möte.

Ann-Beth tog upp frågan om marknadsföring av Svetsarätt.

Diskuterade utbildningsanordnarnas användningen av Svetsarätt. Det visar sig att det inte är så självklart för dessa att ställa om från att använda sitt gamla material. Många tycker att materialet är bra.

Noterade att det årliga Svetslärarmötet är 15-16 januari 2015 i Stockholm, vilket är ett bra tillfälle att pitcha Svetsarätt.

Björn ser till att hänvisning till Svetsarätt finns på prevent.se.

Diskuterade synen inom utbildningar att man inte utbildar i arbetsmiljö för det kommande yrkeslivet utan primärt för hälsa och säkerhet på själva skolan.

Diskuterade leverantörer av utrustning och förnödenheter och deras nyckelroll, och möjligheterna att ge specifik information till dem, t.ex. riktade utskick och särskilt event med info direkt till dem. Små svetsande företag vänder sig oftast till sin leverantör.

Föreslår föredrag på Fogningsdagarna. Förslag till föredragstitel "Kunskap om bra arbetsmiljö bidrar till ökad försäljning och " eller "Arbetsmiljö vid svetsning som säljargument". Föredragshållare? Mathias tar upp detta med AG 11.

6. Arbetsskadestatistik 2013

Börje Bengtsson, Arbetsmiljöverket, medverkade för att redovisa arbetsskadestatistik för svetsarbeten. Presentationen bifogas.

I ISCO-08 ingår SSYK 7212 Svetsare och gasskärare. Man behöver också titta på om det har angetts något om svetsning eller svetsutrustning i arbetsskadeanmälan. Statistiken omfattar endast anmälningar som lett till sjukfrånvaro.

Björn Hammar kollar om man kan få relevanta siffror även från AFA.

Noterar bild 6 att överrisken för industriyrken generellt är 4-5 för olyckor.

Björn noterade att AFAs statistik anger att metallarbetare år 2012 hade 7,4 svåra olyckor per 1000 arbetare. För svetsare hade 3,1 för svetsare per 1000 (dock ej "svårare")

Mathias visade en artikel i Du & Jobbet om nollvisionen för dödsolyckor, där man som enda bild visat en svetsare med gammal utrustning, men inte nämnt svetsning med ett ord i artikeln. Mathias hade skickat ett mail till redaktionen och bl.a. frågat om det fanns belägg för att dödsolyckor skulle vara särskilt representerat vid just svetsning.

Björn berättade om ett möte med pressen, parterna och regeringen om nollvisionen för dödsolyckor den 11 december på KI. Noterade att 40-50 % av dödsolyckorna är kopplade till trafik/fordon. Björn skickar inbjudan för vidarebefordran till AG 32.

Sedan 50-talet har det skett en halvering per årtionde av antalet dödsolyckor. Detta trots att antalet arbetade timmar har ökat. I synnerhet det senaste årtiondet. Detta lyfts aldrig fram.

7. Checklistor från Prevent – Checklista för tillfälliga svetsarbetsplatser

Tittade på <http://www.prevent.se/Arbetsmiljoarbete/Systematiskt-arbetsmiljoarbete/Checklistor/>

Noterade att checklistorna är uppdelade på olika målgrupper/användningsområden, t.ex. arbetsplatsen, svetsaren utrustning, rutiner etc.

Checklistorna finns länkade till på svetsarätt.

8. EMF-direktivet – status, konsekvenser och information till branschen

Janez Marinko, Arbetsmiljöverket, medverkade för att besätta om direktivet och status för föreskriftsarbetet.

Direktivet 2013/35/EU om elektromagnetiska fält i arbetet antogs sommaren 2013 och Arbetsmiljöverket har fram till 1 juli 2016 på sig att fastställa en föreskrift. En internremiss beräknas bli cirkulerad strax före sommaren 2015.

Direktivet anger bl.a. att personal ska ha information (och utbildning) om EMF och om gjorda riskbedömningar.

Janez bedömning är att svetsutrustning i princip inte kommer att överstiga gränsvärdena. Det kommer att ske nationella anpassningar som kommer att diskuteras med industrin.

När direktivet kom ut bestämde EU-kommissionen att man ska ta fram en "Practical guide". Denna är nu klar och är en skrift 355 sidor. AV kommer att sammanställa detta till sina temasidor på www.av.se. Information kommer även att ingå i allmänna råd i föreskriften. Noterar att guiden inte är bindande.

Bilaga D i guiden anger hur man ska mäta på utrustning. Detta är dock mycket komplicerat beskrivet. Dessutom inför man nya faktorer ("compliance factor") som inte finns med i direktivet.

Noterade att CENELEC inte har fått något mandat för att omforma existerande standard till det nya direktivet.

Om man rör sig i statiska fält kan man få yrsel eller "orienteringsförlust". Detta finns inte med i direktivet idag. Men det finns krafter för att införa detta i direktivet. Janez motsätter sig detta och menar att detta istället kan placeras i den icke bindande guiden.

Noterar att det inom svetsning inte finns några tillämpningar där man springer igenom fält på 4-5 T.

I ett europeiskt projekt har Chalmers varit med att ta fram en "räknesnurra" för att utvärdera tillämpningar där utrustningar överstiger insatsvärdet.

Volvo har provat "räknesnurran" och det finns applikationer där de inte kan använda den, så den behöver kompletteras.

Direktivet anger att man göra nationella undantag för temporära ("endast tillfällig") exponering. Under vederbörligen motiverade omständigheter kan också nationella undantag införas i föreskriften.

Björn kallar till ett möte med industrirepresentanter i början av 2015, datum ej ännu bestämt (doodle är cirkulerad). Mathias vidarebefordrar doodlen för mötet till AG 32. **(Skr. anm. Mötet är bestämt till 3 februari kl 13.00-15.30 hos Teknikföretagen, kontakta Björn Hammar, bjorn.hammar@teknikforetage.se för medverkan)**

Janez kommer senare att kalla till ett intressentmöte i april 2015.

Utöver informationen i allmänna råd till föreskriften, temasidorna på av.se och informationen på emfweld.com angav Björn att det kommer tas fram information med AFA-medel.

9. Rapportering angående:

9.1 Arbetsmiljöverket

Gustaf Bäck berättade att AFS 1992:9 ska ses över. Det är troligen Gustaf som ska leda detta arbete.

Vissa paragrafer finns reglerade på andra ställen och dels är vissa unika/specifika för svetsning, så det är oklart om paragraferna ska fördelas eller om det kommer att kvarstå en AFS för svetsning.

Bengt berättade om en dansk metaanalys om hjärtsjukdomar där man sett signifikant ökning av ischemisk hjärtsjukdom hos svetsare. Bengt återkommer med artikeln.

Jouni berättade att AV fått krav från EU att införa 32 indikativa gränsvärden för 32 ämnen varav 15 inte finns HGV för i Sverige.

Jouni berättade också om pågående föreskriftsarbete, se www.av.se/lagochratt/regelarbete/pagaendeforeskrifter/pagaende.aspx

9.2 IIW Commission VIII

Göran Säwemark berättade om Com VIIIs möte under IIWs årsmöte i Korea i juli. Han har skrivit ett sammandrag av detta i en artikel i Svetsen nr 3:2014.

Göran berättade bl.a. att Geoff Melton, TWI, höll ett bra lättfattligt föredrag om EMF. Det finns ett European Project EMF Weld med en websida <http://emfweld.com>

En fin presentation gavs ”History of welding and development in China” (VIII 2186-14). Dokumentet är dock tyvärr inte tillgängligt.

Nämndes även BGI 593 “Hazardous substances in welding and allied processes – November 2013”, W Zschiesche https://www.bghm.de/fileadmin/user_upload/Arbeitsschueter/Fachinformationen/Schweissen/BGI_593e.pdf

Ny ordförande nästa år tf är nu Wolfgang

Mellanmöte planeras i mars 2015 i Venedig.

IIWs årsmöte nästa år (2015) är 29 juni till 3 juli i Helsingfors.

9.3 Standardisering – AGS 449 Miljö, hälsa och säkerhet

Mathias gick igenom läget för aktuella standarder och förslag, enligt **bifogat**.

Björn nämnde ett bråk om standardiseringsprojektet ISO/WD 45001 Arbetsmiljöledningssystem mellan International labour organisation, ILO och ISO. Detta innebär en försening av projektet.

9.4 Svetskommissionen

Mathias berättade att Elmia Svets och Fogningsteknik 6-9 maj 2014 i Jönköping blev en mycket lyckad mässa som samlade hela fogningsbranschen. Svetskommissionen arrangerar mässan tillsammans med Elmia.

Marie Kransdal höll föredrag om hälsorisker med svetsrök och åtgärder. Tyvärr var det mycket få åhörare just för det föredraget.

Nästa mässa kommer att genomföras i maj 2016.

Svetslärarmötet 15-16 januari 2015 i Stockholm (Lustikulla, Liljeholmen)

Fogningsdagarna 16-17 april 2015 i Sundsvall

9.5 Parterna (Metall, Teknikföretagen ...)

Inget utöver det som nämnts.

9.6 Institutioner (KTH, Stockholms Universitet, Högskolan väst ...)

Inget utöver punkt 3.

9.7 Instituterna (KI, Swerea, IVL ...)

Inget utöver punkt 9.1 om metaanalysen.

9.8 International Agency for Research on Cancer (IARC)

Inget.

10. Informationsprojekt och medlemsfrågor

Informationsprojektplanen bifogas.

11. Övriga frågor

Inget.

12. Nästa möte

Nästa ordinarie möte bestämdes till 29 april 2015 kl. 10.00 – ca 16.00 hos Arbetsmiljöverket, rum Aveny Rum 933.

Vid protokollet

Mathias Lundin